

SIMÉN DOMOKOS

ÖNVIZSGÁLAT–MEGMÉRETETÉS^{*}

Mt 19, 16–17;20–22

„És íme, hozzá jövén az ember, monda neki: Jó mester, mi jót cselekedjem, hogy örök életet nyerjek? Ő pedig monda neki: Miért mondassz engem jónak? Senki sem jó, csak egy, az Isten. Ha pedig be akarsz menni az életre, tartsd meg a parancsolatokat...Mondá neki az ifjú: mindezeket megtartottam ifjúságomtól fogva; mi fogyatkozás van még bennem? Mondta neki Jézus: Ha tökéletes akarsz lenni, eredj, add el vagyonodat, és oszd ki a szegényeknek, és kincsed lesz a mennyben, és jer és kövess engem. Az ifjú pedig e beszédet hallván, elment megsomorodva, mert sok jószága volt.”

K.T, hallgatóim. Igaz az, hogy természetünktől függően mindnyájan szoktunk, vagy szeretünk tükörbe nézni. Vizsgáljuk magunkat, a tükörképün-

* Elhangzott a bukaresti rádió magyar adásában (1999)

ket. Nézzük, hogy szaporodnak-e a ráncok barázdái arcunkon, a fehér hajszálakat meg tudjuk-e még számlálni, soványabbat vagy kövérebbet látunk-e viszont. Ez nem más, mint külsőnk vizsgálata. Van egy lelki tükör is, melybe ritkábban nézünk bele, mert itt azt kellene vizsgálnunk, hogy jobbak vagy rosszabbak, igazabbak vagy farsangiasan könnyelműek lettünk. Ez az önvizsgálat, mikor őszintén kellene szembenéznünk magunkkal, mintha nem a látszatra, hanem a valóságra ügyelnénk. Ilyenkor húshagyókedden, hamvazószerda előtt, önvizsgálatunkban jó lenne, ha meg tudnók ítélni magunk, életünk, cselekedetünk, ha őszintén azonosak tudnánk lenni eszmei önmagunkkal. Sajnos magunkkal szemben elfogultak vagyunk. Összekeveredik bennünk a zseb a lélekkel, a szokáskényszer a hittel, a látszat a valósággal...és a legtöbben meg vagyunk győződve, hogy a legek legfelsőbb fokán mi vagyunk: mi a legjobban, a legtöbbet, a legjobban tudók, a leghűségesebbek, a legvallásosabbak, a legjobb magyarok stb. Az okát abban látom ennek a torzító tükörbe nézésnek, hogy magunkhoz mérünk mindent: a piacot, a politikát, a társadalmat, az egyházat, a nemzetet és így tovább. Így leszünk önmagunk tudatának a tükre, torzult és torzított önmagunk....Mivel nem tudunk őszinték lenni még magunkkal sem, nem túlzok, ha azt mondom, hogy Istennel sem, nem lehetünk a magunk tükre, bírāja, önmagunk megfogalmazó ítélete. Valakihez mérni kell magunk... Ezt tette a Bibliából felolvasott, általában a gazdag ifjúnak ismert történet főszereplője is. A maga tükreben jónak, igaznak, becsületesnek látta életét, semmi hibát nem talált életvitelében. Nagy érdeme, hogy Jézus véleményének tükreben-szavában meg akart méretkezni, véleményt akart hallani, talán dicséretet magáról. Ismerte Jézust, és hitt is benne. Követője akart lenni. Gazdagságához mérten tisztességesen akart Jézushoz menni, mondjam úgy, hogy kihallgatásra, talán szolgálói kíséretében. Ez csak a látszat. Belül a lelkében egy nagy vágyakozás telepedett rá, a szava szerint „az életet” vagy a másik evangélista szerint az „örökéletet” akarta megszerezni, ha nem is, de eligazítást találni ahhoz, hogy ezt elnyerje. Jézus véleményének tükre elé állt és szólt: Jó mester. Mi jót cselekedjem, hogy a lélek életére, a hit nyugalomára, a belső megnyugvásom békességére eljussak? A cél, az eszköz és az út kérdései tülekednek tudatában. Ez nem csak joga, hanem kötelessége is minden önmagával számot vető ifjúnak.

Jézus Isten tükreben nézi magát. Ez, számunkra unitáriusoknak egy sarkalatos nézőpontunk, hogy ne sértsek meg senkit a *más* szóért. Mind a három evangélista, ki a történetről ír, egyformán adja vissza Jézus választát: „Miért mondasz engem jónak. Senki sem jó, csak egy - egyedül - az Isten.” Kihangsúlyozzák mindhárman a szót: „csak egy”, az Isten. Szerintünk a mondatban Jézus a maga helyére teszi önmagát. Isten tükrebe néz. A tanácsadásra, „az életre való bemenetelre” a művelt és intelligens zsidó ifjú számára világos: „Tartsd be a parancsolatokat!” és ez már a jócselekedetek előszobája. Az ifjú megkérdi: melyeket? A mai ember világnézetével gondolhatnék arra, hogy az ész, a zseb, a vér, a gyomor, a kényelem, a munka, a farsangi vagy a húshagyókeddi, talán a világi törvényeket? és legyintenek a gazdag ifjúnak, hiszen ezek emberenként, családonként, egyházként és országonként változnak, kibúvóval kecsegtetnek.. Jézus a tűzparancsolatra utal, amit azonnal megért az ifjú. Csak zárójelben akarom megemlíteni azt, hogy az egy

történetet a három evangélista mikor előadja, a parancsok felsorolásának a sorrendjét összecserélik, csak az ötödik parancsolat az, amelyiket mindhárman egy sorba tettek. Úgy látszik akkor is a család-egység, a tisztelet, a szülők megbecsülése már szociális gond volt...

És szólt a gazdag ifjú a tízparancsolat betartására vonatkozóan: ifjúságomtól fogva betartottam. Mi fogyatkozás van még bennem? Milyenek mutat a jézusi ítélet tükre? Én jót akarok cselekedni, nyerni akarok vele. Igen, mert mintha a mai embert hallanám: megteszem, hogy jó szülő, jó egyháztag, nemzetemhez és anyanyelvemhez, hagyományainkhoz hű maradok...., de mit nyerek vele? mennyivel jutok előbbre? Többre jutok-e? Mi a bére, a fizetsége, a jutalma? Hol a nyereségem mindebből? A gazdag ifjú „életet”, „örökéletet”, nyugalmat, tehát valami belső gazdagságot akart nyerni, mert a földi gazdagságából nem hiányzott semmi, vagyona nőtt, okosan gazdálkodott, érezte, hogy a pénz a pénzhez húz. Akármilyen történik, a vagyont megőrzi. Talán gondolhatnánk azt, hogy a gazdag ifjú a pillanatnyi jézusi tükörbe-ítéletbe való nézés után azt szűrte le tanulságnak magának, hogy ő meg lehet elégedve magával, mert ő jó, ad a szegényeknek, segíti az árvákat, jól bánik rabszolgáival, egyszóval ő egy jó és igaz ember, mert akármilyen jót meg fog cselekedni, és a törvény parancsolatait betartja.

Jézus az őt követés lehetőségét ajánlotta fel az ifjúnak: menj el, add el minden vagyonodat, gazdagságodat, oszd szét a szegények közt...és a pontot felteszi. „Jer és kövess engem!” Az ifjú egy nyugodt életre való lehetőséget szalasztott el akkor, mikor megsomorodva, hátat fordított a saját maga boldogságának. Nem kellett sok idő arra, hogy a mérlegelő ifjú a lelki gazdagság ellenére az anyagi gazdagságot válassza!

Kedves Testvéreim! Húshagyó kedd hagyománya minket is oda állít a választás, a megméretés, az önmagunkkal való szembenézés elé. Egy lehetőség az, hogy keresztény módra, lelked és értelmed összehangolásában a hited nyugalmaiban, de a békességed gazdagságában élj. Mi unitáriusok valljuk, hogy nehéz keresztény módra élni, a jézusi tükörben magunkkal és vele szembe nézni, de vigasztal, hogy nem lehetetlen.

Az élet azt mutatja, hogy a szegény emberek lélekben gazdagabbak, megelégedettebbek, mert a közmondás igazságával vallom, hogy nem az a megelégedett, akinek mindene megvan; hanem aki megelégedett, annak van meg mindene.

Hitünk, öntudatunk cserepekre tört az elmúlt évtizedekben. Új még nincs. Van egy közös kötelességünk: önmagunkat keresni, és megtalálni a keresztény embermagunkban. Ahhoz célt, eszközt és utat kell kijelölnünk, és hűek leszünk önmagunkhoz. Az emberi értékrendet újra megfogalmazni magunknak.

Szegényen is lehetünk jótétevők, számtalan példát mutat erre a történelem, de magunk is tapasztaltuk, hogy egy könnycsepp mellett a miénk is jóttevés, egy kézfogás a megbocsátás, az őszinte szó, egy falás kenyér a szűkösből is, a helytállás kétszínűség és érdek nélkül a közös ügyünkben, egy simogatás mind egy-egy jóttevés, fizetés Isten jóságáért. Viszont akár mennyit is költünk vagy teszünk,

akkor sem mondhatjuk magunkat jónak, mert az evangéliumok szerint csak Isten, egyedül a mindenkivel jót tevő Isten a tökéletes jó.

Az élet nem farsangi tréfa és nem komor önmarcangolás, hanem a jobbra, tökéletesebbre való igyekezet a magunk és embertársaink érdekében, Isten dicsőségére. Ha tökéletes akarsz lenni, hallgass Jézus szavára: „Jer, és kövess engem”, így hív. Ámen

A GYÓGYÍTÁS HIVATÁSA*

Ján 5,1-17

Kedves Testvéreim! Főt. dr. Szabó Árpád unitárius püspök úr elnézését kéri a konferencia megjelent tagjaitól, hogy személyesen nem lehet jelen, mert a beütemezett munkaterv szerint, a meghívás előtt, már „eladta magát máshova”. Engem küldött maga helyett, hogy köszöntsem az Unitárius Egyház és az Ő nevében a megjelenteket, és eredményes szakmai-szellemi és lelki sikert kívánjak a jó szándékú megjelenteknek.

A 38 évig nyomorék-beteg Bethesda tavi gyógyulásának történetét olvasta fel református kollégám a Bibliából, az ökumenikus egyeztetés alapján ezt a történetet kellene gyengécske tehetségem alapján „ki-felboncolnom”.

A felolvasott Bibliai történet Jézusnak a hittel való gyógyítás-sorozatából való. A csíksomlyói kegytemplom jelképes Bethesda tavánál gondolkozzunk együtt az Ige üzenetére. Egy szakma több specialistái találkoztak ma itt, különböző témában. Erről az egy történetről több szempont sajátosságából gondolkozzunk el közösen.

A Bethesda tava az ősi természetgyógyászat jelképe is az angyal megjelenésének magyarázatában. Ősi pogány hagyományaink közé tartozik a tisztások, források gyógyító erejének a hatása, az oda való „búcsújárás”. Ma is elismerjük és értékeljük a természetgyógyászat felújított tapasztalatait. Értékeljük benne Istennek a természetbe rejtett gyógyító-orvosló ajándékát. Nem csak a gyógyszertárak drága orvosság-kínálata gyógyíthat, hanem a hitből fakadó szó bizalma is orvosság, amit nem írnak receptre, de láthatatlanul ott van minden recepten: hinni kell a gyógyítóban, és hinni kell a gyógyulásban, mert aki ezt a receptet aláírja, annak kell tudnia azt, hogy ő bízik abban, amihez nevét adta, és bíznak benne is. Nem csak az orvosságot, hanem a hitet is adni kell! Önmagunk garanciái vagyunk!

A beteg kitartó, ha türelmetlen is; vágya a gyógyulás. A bethesdai beteg 38 évig megszakítás nélkül ment a hite szerinti gyógyító tóhoz. Ő bízott, neki menni kellett, mert gyógyulni akart. Segítséget, gyógyítót 38 évig nem kapott az emberi közösség, az egymásra nem figyelés miatt. A reménységet nem adta fel. *Csak* Jézus ment hozzá: neki gyógyítania kellett.

Minden kórházra és orvosi rendelőre ki van írva nem csak a szak láthatóan és olvashatóan, hanem láthatatlanul a nagy reklám-kérdés is: „Akarsz-e

* Elhangzott a Romániai Magyar Orvosok Szövetségének csíkszeredai istentiszteletén

meggyógyulni?” A beteg mindig akar és remél, ezért megy, nem csak a gyógyító hírnevéért, tudományos elismertetéséért, hanem a remélt gyógyulásért. ...Jézus a gyógyítás után ismeretlen akart maradni és elvegyült a tömegben, a beteg nem tudta gyógyítója nevét sem. Az önzetlenség kérdése kérdezi: miért? Azért, mert nem önmaga volt számára a fontos, a reklám, hanem a gyógyítás segítsége. Nem Jézus tudását hangsúlyozza ki a Biblia, hanem Jézus által Isten segítségét. Az orvos Isten meghosszabbított segítsége.

Érdekes tanulsága a történetnek, hogy nem Jézus reklámozza önmagát, hanem a meggyógyult beteg. A beteg gyógyulása a legjobb reklám! A mellékajton belép a tudás és a reklám kérdése. A mellékajton belép az a hiedelem, hogy a betegség a büntudat kérdése. Ilyenkor nem csak a betegség fájdalma nyomja meg a vészcsengőt, hanem az Isten büntetésének a sejtése árnyékolja be tudati világunkat, és mondjuk: Isten büntetése van rajtunk. Ezt a torzult tudatot oldja fel Jézus. Az ősi ószövetségi hit szerint a szombat a tilalom napja, minden munkára az alkalmatlan idő. Felmerül a kérdés, hogy van-e alkalmatlan idő éjjel vagy nappal szolgálatban, vagy szabad napban a gyógyításra? Jézust a törvény be nem tartásával vádolták. Egy megválaszolatlan kérdés kér feleletet: mi a fontosabb: a gyógyítás vagy a törvények betartása? Hiszem, hogy a hivatás lelkiismerete ad rá választ.

Jézus „munkálkodásnak” nevezi tettét, ami nem más, mint hivatás teljesítés. Úgy munkálkodott, mint Isten a maga „hivatásában”, amit naponként tapasztalhatjuk. A hivatás és a munka közti különbség öntudat és emberség kérdése. Mi testi és lelki gyógyítók abban vagyunk rokonok, hogy esküt tettünk arra, hogy tevékenységünk, tudásunk és tehetségünk szerint nem csak munka amit végzünk, hanem hivatásvégzés is önzetlenül. A felelősség szerinti munkára „méltó a munkás az ő bérére”, mondja a Biblia, de hivatásunk szerinti fizetés nem más, mint a lelkiismeret nyugalma.

A mi hitünk szerint mi mindnyájan, emberek, Isten munkatársai vagyunk. Míg Isten munkálkodik a világban és bennünk, addig nekünk is munkálkodnunk kell. A mértéke ennek az önzetlen szolgálat Isten és ember felé.

A tudás mellé hivatást, vagy a hivatás mellé tudást Isten ad. Isten nevében járunk el, és nem a magunk nevében, hogy gyógyítsunk testi és lelki, fordítva: lelki és testi bajokat. Így vagyunk Isten eszköze - Reményik szerint Isten ecsete-. Amíg Isten velünk és általunk munkálkodik önzetlen szeretetével - amit kegyelmének is nevezhetünk -, addig a hivatás mértékével méretünk meg Isten és ember szerint.

A beteg ember és emberiség mai nagy kérdése: akarsz-e meggyógyulni? Erre a mindenkori emberi válaszunk: nincs emberem a gyógyításra-gyógyulásra. Biztatásunk a Bibliából: Légy embere-gyógyítója minden testi-lelki betegnek! Munkálkodj! Isten is munkálkodik és neked-nekünk kell tennünk a legjobb tudásunk szerint, hivatásból az örök gyógyulásokért. Ez ma is Isten üzenete benned és általad is, ez árva és elhanyagolt népünk benned összpontosult reménysége, ez a jövő testi-lelki, egészségesebb életre vágyó közösségi kívánalmunk, és Isten számbavétele a lelkiismereted megnyugtató békességében.

Beteg világunkban higgy, hogy gyógyulj, gyógyulj, hogy higgy, hogy gyógyíthass. Ámen.